

Slipen Mekaniske AS

8805 Sandnessjøen

Saksb.: Solveig M. B. Lakså
e-post: fmnosbe@fylkesmannen.no

Tlf: 75531604

Vår ref: 2005/983

Deres ref:

Vår dato: 28.02.2013

Deres dato:

Arkivkode: 461.3

Pålegg om tiltaksplan for forurenset grunn - Slipen Mekaniske AS - Alstahaug

Fylkesmannen pålegger Slipen Mekaniske AS å utarbeide en tiltaksplan for opprydding i landområdet tilknyttet gnr./bnr./fnr. 37/1/29, 37/1/226 og 37/70 i Alstahaug kommune. Tiltaksplanen skal sendes Fylkesmannen innen 5.9.2013. Vedtaket kan påklages til Klima- og forurensningsdirektoratet innen 22.3.2013.

Fylkesmannen viser til varsel om pålegg om utarbeidelse av tiltaksplan av 9.2.2011, møte mellom Slipen Mekaniske AS og Fylkesmannen 9.3.2012, befaring 10.3.2012 og 8.11.2012 og sakens øvrige dokumenter. Fylkesmannen pålegger med hjemmel i forurensningsloven § 51 utarbeidelse av tiltaksplan for aktuelle landområder. Pålegg om tiltaksplan for sjøområdene som ble varslet i samme brev blir ikke gitt i denne omgang.

BAKGRUNN

Norge skal være et foregangsland for å hindre at kjemikalier skader helse og miljø. Med St. meld nr. 14 (2006-2007) ønsker regjeringen å legge til rette for at vi sammen kan skape et giftfritt miljø og en tryggere fremtid.

Som følge av denne stortingsmeldingen er det utarbeidet en handlingsplan for forurenset sjøbunn. Det skal blant annet gjennomføres tiltak på land og i sjøbunnen ved de mest forurensete skipsverftslokalitetene i Norge innen 2015. Ved oppfølging av handlingsplanen har Klima- og forurensningsdirektoratet (Klif) i samarbeid med Fylkesmannen gjennomført en nasjonal kartlegging av skipsverft og vurdert forurensningspotensialet ved en rekke verftslokaliteter. På bakgrunn av dette er det gjort en prioritering av de 109 mest forurensete lokalitetene som følges opp videre. I Nordland er det ni skipsverftlokaliteter som er prioritert, og virksomheten tilknyttet Slipen Mekaniske AS er en av disse.

Kort beskrivelse av funn ved Slipen Mekaniske AS

Fylkesmannen har 7.4.2010 mottatt rapport fra undersøkelser av området tilknyttet Slipen Mekaniske AS. I rapporten kommer det frem at området er forurenset og at forurensningen kan utgjøre en risiko for helse, miljø og spredning. Det er behov for å lage en tiltaksplan for å kartlegge tiltak som kan redusere denne risikoen.

Kommentarer fra Slipen Mekaniske AS på varsel om tiltaksplan

Slipen Mekaniske AS har i brev av 10.6.2011 kommentert varselet om tiltaksplan.

Kommentarene tar hovedsakelig for seg spørsmål ang. forurenset sjøbunn i Sandnessjøen havn. Slipen Mekaniske AS vil ikke påta seg ansvar for forurenset sjøbunn, ettersom det er

mange forurensningskilder i havna. Videre informerer Slipen Mekaniske AS om at verftet har jobbet med å få innhentet et kostnadsoverslag for utskiftning eller innkapsling av forurensete masser på eiendommen, men at man ikke lyktes i å få ferdig dette overslaget innen fristen for å kommentere varselet om tiltaksplan.

I varsel av 9.2.2011 ble det lagt opp til samtidig utarbeidelse av tiltaksplan for både land og sjøbunn. Opprydding i forurenset sjøbunn krever svar på en rekke viktige spørsmål om blant annet miljømål, ansvarsforhold og finansiering. Etter innspill fra flere tiltakshavere og tilbakemelding fra Klif er det besluttet å utsette pålegg om tiltaksplan for sjøbunn. Det er av stor viktighet at utlekking fra land stoppes før en setter i gang med tiltak i sjø. Fylkesmannen vil kunne komme tilbake med et nytt varsel og pålegg om tiltaksplan for å rydde opp i forurenset sjøbunn.

Befaringer

Fylkesmannen i Nordland var på befaring hos Slipen Mekaniske AS 10.3.2012.

Fylkesmannen observerte bl.a. at det var lagret IBC-tanker med olje, samt at det var deponert avfall på området vest for lagerhallen. Dette området hadde ikke fast dekke, og ved en ev. lekkasje, vil oljeavfall og lignende kunne renne rett ut i grunnen. Dette området må derfor ryddes. Alt farlig avfall skal lagres slik at det ikke er tilgjengelig for uvedkommende, og det skal etableres oppsamlingsmuligheter for å hindre søl i å renne ned i grunnen.

Ved ny befaring 8. november 2012 ble det blant annet observert at Slipen Mekaniske er i gang med å sette opp en ny miljøstasjon for farlig avfall. Gulvet i miljøstasjonshallen vil få betongdekke, med helning inn mot en renne midt i hallen som vil fange opp ev. søl. Rennene munner ut i en lensekum. Slipen Mekaniske AS var i gang med støping av dette gulvet da Fylkesmannen var på befaring. Oljefat og diverse annet avfall var fremdeles lagret ute i påvente av at den nye hallen skulle tas i bruk. Hallen må ferdigstilles og oljefat og annet farlig avfall må oppbevares riktig og utilgjengelig for uvedkommende.

Fylkesmannen observerte også at det var lagt betongdekke i slippen. I dette området er det funnet høye verdier av oljeforurensning, men slik Fylkesmannen forstod det, så var ikke denne forurensningen kapslet inn eller fjernet i forkant av støpearbeidet. Hva som er gjort i slippen må derfor beskrives i tiltaksplanen.

FYLKESMANNENS VURDERING

Fylkesmannen har vurdert forurensningspotensialet i området og at pålegget samlet sett framstår som rimelig. Kartleggingen som er gjennomført viser at grunnen på land er forurenset, og den informasjonen Fylkesmannen har i dag tilsier at det er fare for spredning av forurensningen. Fylkesmannen vil derfor pålegge Slipen Mekaniske AS å utarbeide en tiltaksplan for området.

Oppsummering av miljøundersøkelsen fra Norconsult

Fylkesmannen bygger sin vurdering på miljøgeologiske undersøkelser av området datert 8. og 9.9.2009. Det er tatt åtte prøver av grunnen i fire forskjellige prøvepunkter på området tilknyttet Slipen Mekaniske AS sin virksomhet. Tre punkter ligger i slippområdet ut mot Sandnessjøen havn, mens det siste punktet er på lagerområdet vest for driftsbygningene. Det var ytterligere ett prøvepunkt på lagerområdet, men denne prøven gikk tapt. Prøvene er tatt med en borerigg. Konsulenten har begrunnet det begrensede prøveuttaket med at det var vanskelige grunnforhold på eiendommen. Det ble funnet forhøyede verdier av en rekke miljøgifter. De høyeste verdiene ble funnet i slippområdet (prøvepunkt P2), med blant annet

oljenivåer som ligger over grensen for farlig avfall og høye nivåer av TBT. Konsulenten har konkludert med at det er behov for tiltak i slippområdet. Foreslåtte tiltak inkluderer fjerning eller innkapsling av forurenset masse, samt etablering av renseanlegg for spylevann for å hindre tilførsel av forurensning til sjø. I forhold til spredning av miljøgiftene til sjø har konsulenten konkludert med at TBT og olje fra slippområdet utgjør den største faren for spredning fra massene.

Helsebaserte tilstandsklasser

For forurenset grunn skal det ryddes opp til de tilstandsklasser som følger av Klif-veileder TA-2553/2009 («Helsebaserte tilstandsklasser for forurenset grunn»). Dette er sentrale retningslinjer for grunnforurensning i Norge og det skal særlige grunner til for å fravike disse retningslinjene. I henhold til veilederen skal det for areal planlagt til industri og trafikk være tilstandsklasse 3 eller lavere i toppjord (< 1m). Tilstandsklasse 4 kan aksepteres i toppjord, hvis det kan dokumenteres at spredningsrisikoen (inkludert risiko for spredning til sjø) er akseptabel.

Vannforskriften og naturmangfoldloven

I tillegg til forurensningsloven, må Fylkesmannens vedtak også vurderes etter forskrift om rammer for vannforvaltningen (vannforskriften) og lov om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven).

Naturmangfoldloven krever at beslutninger skal være begrunnet ut fra hensynet til naturmangfoldet, og beslutningen skal enten være basert på vitenskapelig kunnskap eller dersom dette ikke finnes, på «føre-var-prinsippet». Naturmangfoldet gjelder arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse, økologisk tilstand og effekten av påvirkninger. Kravet til kunnskap skal stå i et rimelig forhold til sakens karakter og risiko for skade på naturmangfoldet. Kostnader ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver, jf. naturmangfoldloven § 11, og miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder skal benyttes på en slik måte at det gir de beste samfunnsmessige resultater, jf. naturmangfoldloven § 12.

Vannforskriften skal sikre at det utarbeides og vedtas regionale forvaltningsplaner med tilhørende tiltaksprogrammer med sikte på å oppfylle miljømålene om god vanntilstand i alle vannområdene i Norge. Tiltak som verftene setter i gang vil være en naturlig del av disse tiltaksprogrammene.

Endring av tilstanden i en vannforekomst i negativ retning vil innebære forringelse av vannforekomsten. Forringelse av en vannforekomst kan ikke tillates med mindre det foreligger adgang til å gi unntak, jf. vannforskriften § 12. Miljøtiltak hos virksomheten bidrar til å hindre forringelse av vannforekomsten.

Tiltaksplan

Fylkesmannen vurderer det som nødvendig at det utarbeides en tiltaksplan der ulike alternative tiltak på land vurderes og der tiltak anbefales. Det vil være naturlig at tiltaksplanen bygger på eksisterende undersøkelser og vurderinger som Norconsult har gjort, tilbakemeldinger fra Fylkesmannen og historiske data.

Kartleggingen mangler en oversikt over total mengde forurenset masse på tomta. Det er gjort spredningsberegninger basert på noen av punktene, men spredning av total mengde forurensning i grunnen er ikke vurdert. Fylkesmannen etterlyser derfor en beregning av netto

tilførsel av forurensning fra tomta til omgivelsene. Informasjonen skal sammenfattes i tiltaksplanen slik at man får et best mulig beslutningsgrunnlag ved valg av tiltaksløsning. I tiltaksplanen må det komme klart fram hvilken miljømessig forbedring som kan forventes ved å gjøre tiltak i de forurensede massene. Hvis massene skal bli liggende må det vurderes om de bør kapsles inn eller sikres på annen måte.

Fylkesmannen skal vurdere rimeligheten og kost/nytte ved senere å pålegge bedriften et miljøforbedringstiltak. Et slikt tiltak skal vurderes etter nåværende og fremtidig bruk av området i henhold naturmangfold og samfunnsnytte, jf. naturmangfoldloven § 12. Det er derfor viktig at det utarbeides flere alternative løsninger med kostnadsoverslag i tiltaksplanen. I et kostnadsoverslag må f.eks. tap av inntjening ved stenging av slippen regnes med.

Det forutsettes at kartlegging av forholdene suppleres der dette er nødvendig og at resultatene tas med i begrunnelse for valg av tiltak. En korrekt risikovurdering som bygger på tilstrekkelig med dokumenterte data er en forutsetning for å ta riktige avgjørelser når det kommer til tiltak. Fylkesmannen ber om informasjon om hvilket firma som er valgt for å bistå verftet faglig.

Basert på en totalvurdering, der det bl.a. er lagt vekt på at Slipen Mekaniske AS har drevet forurensende virksomhet på området, finner Fylkesmannen at Slipen Mekaniske AS er ansvarlig for å gjennomføre og bekoste utarbeidelsen av tiltaksplanen, i henhold til naturmangfoldloven § 11 og forurensningsloven § 7.

Svar på uttalelse fra Slipen Mekaniske AS

Slipen Mekaniske AS har kommentert varselet i brev av 10.6.2011. Fylkesmannen har følgende svar til disse kommentarene. Fylkesmannen har følgende svar til disse kommentarene. Når det gjelder problemstillinger angående forurenset sjøbunn vil Fylkesmannen innlede en prosess der kommunen og andre parter vil bli involvert og hørt i saken. Problemstillinger angående forurenset sjøbunn vil ikke bli videre omtalt i dette brevet. Slipen Mekaniske AS har prøvd å få et estimat over kostnader for utskiftning og innkapsling av masser, men fikk ikke tak i tilbud før kommentaren til varselet ble sendt. Som nevnt over er det viktig at disse kostnadene kommer med i en tiltaksplan for at Fylkesmannen skal ta en riktig avgjørelse i forhold til rimelighet ved gjennomføring av tiltak.

VEDTAK

Fylkesmannen pålegger Slipen Mekaniske AS med hjemmel i forurensningsloven § 51 å utarbeide en tiltaksplan for å redusere uakseptabel risiko for at forurensning på landområdet tilknyttet gnr./bnr./fnr. 37/1/29, 37/1/226 og 37/70 i Alstahaug kommune medfører fare for helse, miljø og spredning.

Tiltaksplanen må være utarbeidet av et uavhengig firma med kompetanse og relevante referanser innenfor fagfeltet. Ev. supplerende/tiltaksrettet prøvetaking og analyser skal gjennomføres i henhold til relevante norske eller internasjonale standarder.

Tiltaksplanen skal utarbeides i henhold til «*Krav til tiltaksplan*» (faktaark vedlagt). En del av disse punktene er allerede besvart i historisk kartlegging og rapporten fra Norconsult, men Fylkesmannen forventer at de eksisterende opplysningene tas med i tiltaksplanen for å få et sammendrag. For Slipen Mekaniske AS ber Fylkesmannen om at følgende punkter vurderes spesielt:

-
- Vurdering rundt behov for supplerende undersøkelser for å avklare hvilke mengder og hvor stor utbredelse det er av forurensningen
 - Risikovurdering av spredning til sjø og evt. tiltak for å stanse uakseptabel spredning.
 - Begrunnelse og konklusjon av valg av anbefalt tiltak som bør gjennomføres samt kostnadsoverslag for disse.

Nødvendig dokumentasjon skal vedlegges planen.

TIDSFRIST

Tiltaksplanen skal sendes Fylkesmannen innen 5.9.2013.

KLAGEADGANG

Vedtaket om utarbeidelse av tiltaksplan kan påklages til Klima- og forurensningsdirektoratet innen 22.3.2013. Klagen bør begrunnes og skal sendes Fylkesmannen.

Fylkesmannen ønsker fortsatt dialog med tiltakshavere og konsulenter for å sikre at prosessen fører fram mot riktige tiltak.

Med hilsen

Roar Høgsæt (e.f.)
fylkesmiljøvernshjef

Oddlaug Ellen Knutsen
seksjonsleder

Dette brevet er godkjent elektronisk og har derfor ikke underskrift.

Kopi til:

Klima- og forurensningsdirektoratet	Postboks 8100, Dep	0032	Oslo
Nordland fylkeskommune	Postmottak Fylkeshuset	8048	Bodø
Alstahaug kommune	Rådhuset	8805	Sandnessjøen

Vedlegg:

1 Krav til tiltaksplan fra Klif TA2683